

El pacte autonòmic deixa en l'aire les competències educatives per a les Balears

L'educació del PP-PSOE

Les Illes Balears poden quedar sense competències en educació fins a finals de segle. El pacte autonòmic firmat pel PSOE i PP condemna a les Balears a continuar sent l'única comunitat amb llengua pròpia i territori dispers sense competències, almenys durant els pròxims anys.

El pacte autonòmic que han firmat el PSOE i el PP pot deixar les Illes Balears sense competències en educació fins a finals de segle.

Les competències educatives sempre han estat reivindicades per la totalitat de les forces polítiques amb representació en el Parlament balear. Abans de les eleccions del 26 de maig, tots els partits parlaven de la necessitat d'obtenir aquestes competències "de forma immediata". No era més que el reflex polític d'un clam generalitzat en el món educatiu. Les Balears són l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia que no té competències.

El cas, però, és que a les Balears les dues principals forces polítiques, PSOE i PP, són d'obediència estatal. Les opinions d'un moment poden no valer un altre moment. Quan Madrid s'imposa no hi valen més històries. Les fervents declaracions en favor d'un traspàs immediat de competències ha quedat en no-res. Tant els socialistes com els conservadors han pactat a Madrid una ampliació dels estatuts de la via de l'article 143 homogenia, uniformada. Almenys així ho sembla en aquests moments. És a dir, que les Balears tendran les competències en educació al mateix temps que les tenguí La Rioja, o Madrid.

MINISTERI D'EDUCACIÓ:
"AQUEST ÉS EL CAMÍ"

El director provincial del Ministeri d'Educació i Ciència (MEC) a les Balears, Andreu Crespí, considera que el pacte és el camí més adient. Crespí creu que, d'acord amb les declaracions del ministre Eguiaray, "sembla que el que s'ha consensuat és que la transferència en educació es faci d'una manera global, no fragmentada. I que es produeixi en el moment en què la implantació de la LOGSE s'hagi produït". El màxim res-

Bartomeu Roger, director general d'educació del Govern Balear.

JOAN CELIA

ponsable del MEC a les Balears es mostra totalment d'acord amb aquesta tesi: "Aquesta era precisament la meua opinió. Crec que el sistema educatiu no s'ha de trossejar. Quan un senyor té la responsabilitat d'aquest sistema, l'ha de tenir sobre el total perquè sempre hi ha connexions entre les diferents parcel·les del sistema educatiu. S'ha de traspasar la totalitat en el moment més adient. L'única possibilitat d'un calendari de transferències diferent seria diferenciant entre l'ensenyament universitari i el no universitari. L'universitari sí que ho permetria, perquè la institució universitària és compacta, una diferència de calendari".

Respecte al moment en què es produirà la transferència d'ensenyament no

universitari (el més important), Crespí -igual que el ministre, òbviament- creu que s'ha d'acabar primer la implantació de la LOGSE. "En aquests moments el sistema educatiu està en una profunda transformació; si enmig d'aquesta transformació vas fent transferències, el resultat podria ser negatiu per al que rep les competències. El fet que es pacti que no es traspasaran les competències fins que l'aplicació de la LOGSE no s'hagi completat pens que és positiu. És una bona solució. Mentrestant el que s'ha de fer, i ja es fa, és implicar les comunitats autònomes dins el procés a través d'informació i col·laboració. Una col·laboració que ja es dona en el tema de l'ensenyament en català".

El que les Balears tenguin una clara

especificitat (la qüestió lingüística) ja es té en compte actualment, segons el director provincial del MEC a les Balears. "El tema de l'ensenyament de català i en català ja està resolt. Ja tenim els efectius. Ja tenim més professors que en altres llocs, perquè aquí tenim una assignatura més. En l'EGB ja tenim els llocs de feina catalogats com a bilingües i els professors que opten a les places han de conèixer el català, d'acord amb la normativa de la comunitat autònoma". Segons el senyor Crespí aquest problema ja està resolt.

Respecte al termini en què es produirà la transferència, Crespí es mostra optimista: "No crec que hi hagi retards significatius. El curs 96-97, més o menys, és quan la reforma s'haurà implantat."

STEI: NO AL PACTE

El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) es mostra rotundament en contra del pacte. El STEI és el més important sindicat en l'àmbit de la docència a les Balears. Té més de la meitat dels delegats, segons

després res concret. Anàrem a veure, posteriorment, el director provincial, Andreu Crespí, que ens digué que no en sabia res, que l'únic que hi havia era el pacte. En definitiva, res està clar. Nosaltres defensam una transferència real, efectiva, que no sigui una delegació. Inclús estam per la reforma de l'Estatut".

El STEI pensa que la transferència s'ha de fer abans de la generalització de la LOGSE, al contrari del que pensa el MEC, "les competències s'han de tenir en el moment d'aplicar la reforma, precisament per a poder-la fer tal i com inte-

Andreu Crespí, director provincial del MEC a Balears.

JOAN CELIA

El fet que el Pacte tenguí previst la possibilitat que el govern de l'estat pugui —a través de les comissions sectorials, en aquest cas d'ensenyament— intervenir sempre que ho consideri oportú és lògic, segons Andreu Crespí: "El sistema educatiu ha de tenir una coherència. No oblidem que els ciutadans del país es poden traslladar d'una comunitat a l'altra. Hi ha d'haver una coordinació. No pot ser que d'aquí a deu anys, per exemple, cada comunitat s'ho faci com vulgui. Això seria deplorable. Hi haurà d'haver un pacte entre governs autònoms i govern central. A més, quant a currículums haviat ens haurem de coordinar amb la comunitat europea. Per tant, si no ens coordinam, podria ser un vertader desgavell."

fonts del mateix sindicat. Pere Polo, secretari general, i Gabriel Caldentey, membre de l'executiva, manifesten el seu total desacord amb aquest pacte entre el PP i el PSOE. Per al STEI, no tenir competències és un greuge per a les Balears. Les competències haurien de ser transferides de manera immediata dins un procés de reforma de l'estatut. El STEI està integrat dins la Plataforma Cívica per l'Autogovern.

La situació actual és, pel STEI, un misteri. Pere Polo, secretari general del sindicat, explica que "quan vengué el ministre Eguiaray fórem convidats a una reunió. Hi anàrem i la veritat és que no aclarírem res. Ens donaren el document del pacte, però és només una declaració d'intencions de què no es

ressa aquí, a les Balears".

La filosofia que inspira el pacte fa desconfiar el STEI. Biel Caldentey opina que "els dos partits firmants tenen un caràcter marcadament centralista que fa que el resultat provoqui unes tensions innecessàries. Hi ha, segons el pacte, una conferència sectorial que haurà de ser el lloc on es donarà una mena de negociació constant entre les comunitats del 143 i el govern de l'estat. Això és totalment antifuncional. I a més és un menyspreu per a una comunitat com les Balears que té una llengua pròpia distinta del castellà i que té també una realitat geogràfica molt particular. Tenim llengua pròpia, i som l'única comunitat sense competències. Som unes illes, i les úniques que no tenim competències. En

Biel Caldentey i Pere Polo, del secretariat general STEL.

JOAN CELIA

definitiva, nosaltres pensam que aquest pacte referma el caràcter d'autonomia de tercera que tenen les Balears".

Des de l'administració autonòmica el pacte no es veu, en principi, com a necessàriament negatiu, si bé hi ha una sèrie de punts que no són compartits. El director general d'Educació de la Conselleria de Cultura i Educació del Govern Balear, Bartomeu Rotger, considera que és imprescindible que en el pacte, o durant la seva aplicació, es reconegui el fet diferenciador de la llengua i de la condició d'illes.

Per a Rotger el que cal és conèixer ben bé com està tot el món educatiu a les Balears. Per això la Conselleria ha duit a terme un estudi per a conèixer exactament la realitat de l'ensenyament a les Illes: "Hem de saber quin serà l'impacte de la reforma educativa per a les Balears, tenint en compte la implantació del model educatiu propi. Un dels temes que més ens preocupen és veure com les inversions fetes pel MEC no són prou. Arran d'aquest estudi que hem fet, conjuntament amb la Conselleria d'Economia, veim com la manca d'inversions es pot calcular en uns 21.000 milions de pessetes. D'altra banda, és preocupant la falta de planificació per part del MEC i de la direcció provincial, respecte a l'a-

plicació de la reforma".

Respecte de la firma del Pacte, Rotger entén que serà un acord que, lògicament, afectarà les Balears, "però a pesar de ser un pacte entre partits, des de la Conselleria pensam dues coses molt concretes: les transferències a Balears han de tenir un caràcter molt específic i singular, perquè és l'única comunitat que queda amb una territori pluriinsular i amb llengua pròpia".

En la mateixa línia ja expressada pel STEL, el director general d'Educació del Govern Balear no comparteix la tesi ministerial segons la qual les transferències s'han de produir després de l'aplicació de la reforma: "Estic en profund desacord amb aquesta opinió. Jo el que dic és justament tot el contrari. Si es fa la reforma d'esquenes a la realitat específica de les Illes Balears, serà una reforma absolutament inviable, inadequada. Precisament perquè s'ha de fer una reforma, el que pertoca és que el Govern Balear participi activament en aquesta reforma. Això és indispensable".

La possible homogeneïtzació, mitjançant conferències sectorials, provoca reticències en el director general. Reconeix que l'estat ha de participar, "lògicament", però ha de quedar clar que "la gestió del sistema educatiu per part de la

comunitat autònoma ha de tenir una autonomia total per poder gestionar un sistema que té uns trets molt específics i propis. El que cal és definir molt clarament el paper del govern central, i s'hauria de definir a partir d'unes coordenades diferents a les que sembla apuntar el pacte".

La col·laboració actual entre MEC i Conselleria d'Educació, tot i que existeix, no és bona, segons Rotger, pel que fa a la normalització. "S'està fent el currículum sobre el projecte lingüístic, però no dins l'àrea natural i social. I el currículum és tot el programa. I aquest programa ha de tenir present tota la realitat insular, i no sols el tema lingüístic".

Bartomeu Rotger es declara partidari de la negociació i col·laboració amb el MEC: "Hem de cooperar, però s'ha de concretar ja aquesta cooperació. Dins el context del pacte hauríem d'iniciar unes negociacions tot respectant la singularitat i la especificitat de les Balears. Aquesta negociació ha de permetre a la comunitat participar a la reforma i, alhora, començar a transferir paquets de competències ben dotats financerament. Tot el que no sigui això, són ganades d'embolicar".

Miquel Payeras